Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Store Afdeling)

28. november 2017*

»Præjudiciel forelæggelse – lovpligtig ansvarsforsikring for motorkøretøjer – direktiv 72/166/EØF – artikel 3, stk. 1 – begrebet »færdsel med køretøjer« – ulykke indtruffet på en landbrugsejendom – ulykke, der implicerer en landbrugstraktor, der stod stille, men hvis motor var tændt med henblik på aktivering af en pumpe til spredning af ukrudtsmiddel«

I sag C-514/16,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Tribunal da Relação de Guimarães (appeldomstol i Guimarães, Portugal) ved afgørelse af 23. juni 2016, indgået til Domstolen den 3. oktober 2016, i sagen

Isabel Maria Pinheiro Vieira Rodrigues de Andrade,

Fausto da Silva Rodrigues de Andrade

mod

José Manuel Proença Salvador,

Crédito Agrícola Seguros – Companhia de Seguros de Ramos Reais SA,

Jorge Oliveira Pinto,

har

DOMSTOLEN (Store Afdeling),

sammensat af præsidenten, K. Lenaerts, vicepræsidenten, A. Tizzano, afdelingsformændene M. Ilešič, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, C.G. Fernlund og C. Vajda samt dommerne J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev (refererende dommer), C. Toader, M. Safjan, D. Šváby og A. Prechal,

generaladvokat: Y. Bot,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

– Isabel Maria Pinheiro Vieira Rodrigues de Andrade og Fausto da Silva Rodrigues de Andrade ved advogado L. Ferreira,

* Processprog: portugisisk.

– den portugisiske regering ved L. Inez Fernandes, M. Figueiredo og S. Jaulino, som befuldmægtigede,

– den estiske regering ved N. Grünberg, som befuldmægtiget,

– Irland ved L. Williams, G. Hodge, M. Browne og A. Joyce, som befuldmægtigede, bistået af C. Toland, SC, G. Gibbons, BL, og J. Buttimore, BL,

– den spanske regering ved V. Ester Casas, som befuldmægtiget,

– den lettiske regering ved I. Kucina og G. Bambāne, som befuldmægtigede,

– Det Forenede Kongeriges regering ved G. Brown, som befuldmægtiget, bistået af barrister A. Bates,

– Europa-Kommissionen ved M. França og K.-P. Wojcik, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 3, stk. 1, i Rådets direktiv 72/166/EØF af 24. april 1972 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om ansvarsforsikring for motorkøretøjer og kontrollen med forsikringspligtens overholdelse (EFT 1972 II, s. 345, herefter »første direktiv«).

2 Denne anmodning er blevet indgivet i forbindelse med en sag mellem på den ene side Isabel Maria Pinheiro Vieira Rodrigues de Andrade og Fausto da Silva Rodrigues de Andrade (herefter under ét »ægtefællerne Rodrigues de Andrade«) og på den anden side José Manuel Proença Salvador, Crédito Agrícola Seguros – Companhia de Seguros de Ramos Reais SA (tidligere Rural Seguros – Companhia de Seguros SA, herefter »CA Seguros«) og Jorge Oliveira Pinto vedrørende en påstand om, at ægtefællerne Rodrigues de Andrade tilpligtes at betale erstatning for den skade, som José Manuel Proença Salvador har lidt som følge af hans ægtefælles død i forbindelse med en ulykke, der indbefattede en landbrugstraktor, og som indtraf på den landbrugsejendom, hvor hun arbejdede.

Retsforskrifter

3 Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/103/EF af 16. september 2009 om ansvarsforsikring for motorkøretøjer og kontrollen med forsikringspligtens overholdelse (EUT 2009, L 263, s. 11) ophævede bl.a. første direktiv. Henset til tidspunktet for de faktiske omstændigheder i hovedsagen reguleres denne imidlertid fortsat af første direktiv.

4 Første direktivs artikel 1 bestemte:

»I dette direktiv forstås ved:

1. køretøj: ethvert motordrevet køretøj, der er bestemt til trafik til lands, og som ikke kører på skinner, såvel som påhængskøretøjer, selv om de ikke er tilkoblede

[…]«

5 Dette direktivs artikel 3, stk. 1, havde følgende ordlyd:

»Hver medlemsstat træffer med forbehold af artikel 4 alle formålstjenlige foranstaltninger for at sikre, at erstatningsansvaret for køretøjer, der er hjemmehørende i det pågældende land, er dækket af en forsikring. Der træffes inden for rammerne af disse foranstaltninger bestemmelse om, hvilke skader der dækkes samt om forsikringens nærmere vilkår.«

6 Det nævnte direktivs artikel 4 bestemte:

»Hver medlemsstat kan gøre undtagelse fra artikel 3:

[…]

b) for bestemte arter af køretøjer eller for køretøjer, der er forsynet med særligt kendemærke, og som det pågældende land optager på en liste, der sendes til de andre medlemsstater og til Kommissionen.

[…]«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

7 Ægtefællerne Rodrigues de Andrade driver en landbrugsejendom i Sabrosa (Portugal).

8 José Manuel Proença Salvadors ægtefælle, Maria Alves, var ansat hos disse som landbrugsarbejder på deltid. Hun var i denne egenskab under ægtefællerne Rodrigues de Andrades' ledelse og kontrol.

9 Den 18. marts 2006 spredte Maria Alves ukrudtsmiddel på ægtefællerne Rodrigues de Andrades' vinstokke på et skrånende terræn anlagt i terrasser.

10 Ukrudtsmidlet befandt sig i en beholder til besprøjtning, der var fastsat, så den hang bag en landbrugstraktor (herefter »den omhandlede traktor«). Denne stod stille på en plan jordvej, men dens motor var tændt med henblik på aktivering af en pumpe, der spredte ukrudtsmidlet. Denne traktors vægt, motorens og spredningspumpens vibrationer samt bl.a. Maria Alves' håndtering af slangen til udledning af ukrudtsmidlet fra dunken, sammenholdt med den voldsomme regn, der faldt den pågældende dag, forårsagede et jordskred, der trak den nævnte traktor med sig. Den faldt flere terrasser ned og væltede rundt, hvorved den ramte de fire ansatte, der var i færd med at sprede ukrudtsmiddel på vinstokkene længere nede. Maria Alves blev ramt og mast af den omhandlede traktor, hvilket medførte hendes død.

11 Den omhandlede traktor var registreret i Nair Morais da Silva Pintos navn, som var gift med Jorge Oliveira Pinto. Sidstnævnte var forpagter hos ægtefællerne Rodrigues de Andrade og var i den egenskab chef for Maria Alves.

12 Nair Morais da Silva Pinto havde indgået en forsikringsaftale med CA Seguros vedrørende »landbrugstraktorer og landbrugsmaskiner«.

13 Isabel Maria Pinheiro Vieira Rodrigues de Andrade havde indgået aftale med et andet forsikringsselskab om en arbejdsulykkeforsikring. Dette forsikringsselskab udbetalte erstatning til José Manuel Proença Salvador, enkemand efter Maria Alves, for det økonomiske tab, som var en følge af den ulykke, der havde forårsaget Maria Alves' død.

14 José Manuel Proença Salvador anlagde endvidere et søgsmål med påstand om, at enten skulle ægtefællerne Rodrigues de Andrade, Jorge Oliveira Pinto og Nair Morais da Silva Pinto pålægges et solidarisk ansvar for betalingen af en erstatning for den ikke-økonomiske skade, der var en følge af ulykken, eller også skulle CA Seguros, for det tilfælde, at selskabet havde pligt til at dække en sådan ulykke, pålægges at betale denne erstatning.

15 Retten i første instans gav delvist medhold i José Manuel Proença Salvadors påstand. Den pålagde Jorge Oliveira Pinto og ægtefællerne Rodrigues de Andrade et solidarisk ansvar for betalingen af en del af det krævede beløb, men forkastede påstanden for så vidt angik Nair Morais da Silva Pinto og CA Seguros, henset til, at den omhandlede traktor ikke var involveret i en trafikulykke, der ville være omfattet af en ansvarsforsikring for motorkøretøjer (herefter »den lovpligtige forsikring«), idet denne ulykke ikke indtraf i forbindelse med anvendelse af den omhandlede traktor som køretøj.

16 Ægtefællerne Rodrigues de Andrade har iværksat appel til prøvelse af denne dom ved den forelæggende ret, Tribunal da Relação de Guimarães (appeldomstol i Guimarães, Portugal), idet de har gjort gældende, at den ulykke, hvorved Maria Alves omkom, indtraf i forbindelse med den omhandlede traktors anvendelse i et landbrugsrelateret arbejde, hvorfor ulykken burde være dækket af den forsikringsaftale, som Nair Morais da Silva Pinto havde indgået, uafhængigt af, om denne maskine stod stille eller var i færd med at køre på jordvejen på ægtefællerne Rodrigues de Andrades' landbrugsejendom. Jorge Oliveira Pinto, der ligeledes har iværksat appel til prøvelse af den nævnte dom, har bl.a. gjort gældende, at den forsikringsaftale, der var indgået med CA Seguros, dækker ansvar i forbindelse med skader, der forvoldes af redskaber, der er tilkoblet det forsikrede køretøj, og som er en følge af arbejdet med dette.

17 Den forelæggende ret har anført, at dommen fra første instans er i overensstemmelse med retspraksis ved Supremo Tribunal de Justiça (øverste domstol, Portugal), hvorefter det køretøj, der er involveret i ulykken, skal være i bevægelse på tidspunktet for ulykken, for at en hændelse kan betegnes som en »færdselsulykke«, og de skader, som tredjemand pådrages, skal være et resultat af denne bevægelse.

18 Den sidstnævnte domstol antog i en dom af 17. december 2015, afsagt i en sag, hvori den landbrugstraktor, der havde forårsaget en ulykke med dødelig udgang, stod stille på det pågældende tidspunkt, idet kun pumpen, der var tilkoblet denne traktor, var i gang, at for så vidt som den nævnte traktor dels ikke kørte eller blev anvendt i denne hensigt, dels kun udfyldte en eneste funktion på tidspunktet for ulykken, nemlig at aktivere pumpen, kunne en sådan ulykke ikke betegnes som »færdselsulykke«.

19 Den forelæggende ret har desuden anført, at Domstolen i dom af 4. september 2014, Vnuk (C-162/13, EU:C:2014:2146), om en landbrugstraktors bakkemanøvre fastslog, at begrebet »færdsel med køretøjer« omfatter enhver anvendelse af et køretøj, der er i overensstemmelse med dette køretøjs almindelige brug. De omstændigheder i sagen, der gav anledning til den nævnte dom, gjorde det muligt at antage, at et køretøjs almindelige brug var at være i bevægelse.

20 Domstolen har imidlertid endnu ikke udtalt sig om spørgsmålet om, hvorvidt begrebet »færdsel med køretøjer« ligeledes omfatter anvendelsen af køretøjet som en maskine, der genererer drivkraft, men uden at køretøjet bevæger sig.

21 Der findes således »blandede« køretøjer, der både kan anvendes som transportmiddel og som simple maskiner, der genererer drivkraft, og som i sig selv vil kunne forvolde skade på tredjemand, ikke alene når de kører, men også i forbindelse med anvendelsen af dem som maskiner, der genererer drivkraft, mens de står stille.

22 Den forelæggende ret ønsker derfor oplyst, om det er begrundet, både når henses til det formål om at beskytte skadelidte, der forfølges med bestemmelserne i EU-retten om en lovpligtig forsikring, og behovet for at sikre en ensartet anvendelse af EU-retten, at udelukke den situation, hvor et køretøj

står stille og anvendes til almindelig brug som en maskine, der genererer drivkraft med henblik på at udføre et andet arbejde, når en sådan anvendelse vil kunne skabe alvorlige eller dødelige ulykker, fra anvendelsesområdet for begrebet »færdsel med køretøjer«.

23 Under disse omstændigheder har Tribunal da Relação de Guimarães (appeldomstolen i Guimarães) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Finder forsikringspligten i artikel 3, stk. 1, i [første direktiv] alene anvendelse på køretøjer, der befinder sig et hvilket som helst offentligt eller privat sted, og som er i bevægelse, eller ligeledes i de tilfælde, hvor de holder stille, men med motoren i gang?

2) Omfatter det nævnte begreb »[færdsel med] køretøjer« i artikel 3, stk. 1, i nævnte direktiv […] en landbrugstraktor, som holder stille på en plan jordvej på en landbrugsejendom, og som på gængs vis anvendes i forbindelse med udførelsen af landbrugsarbejde (sprøjtning med ukrudtsmiddel på en vinmark) med motoren i gang for at kunne aktivere pumpen til beholderen med ukrudtsmiddel, og som under disse omstændigheder og som følge af et jordskred forårsaget af et sammenfald af følgende faktorer:

– traktorens vægt

– rystelse forårsaget af traktorens motor og udgangspumpen til sprøjten, som er forbundet til traktorens bagende

– kraftig regn

vælter ned over fire arbejdstagere, som er i færd med at udføre dette arbejde på de lavereliggende terrasser, og er årsag til, at en af arbejdstagerne, som holder den slange, der anvendes til sprøjtningen, afgår ved døden?

3) Såfremt de to foregående præjudicielle spørgsmål besvares bekræftende, er denne fortolkning af begrebet »[færdsel med] køretøjer« i artikel 3, stk. 1, i [første direktiv] da til hinder for en national lovgivning (artikel 4, stk. 4, i [Decreto-Lei n. 291/2007 que aprova o regime do sistema do seguro obrigatório de responsabilidade civil automóvel (lovdekret nr. 291/2007 om vedtagelse af ordningen for en lovpligtig ansvarsforsikring for motorkøretøjer) af 21.8.2007 (herefter »lovdekret nr. 291/2007«)]), hvorefter forsikringspligten i den nævnte artikel 3, stk. 1, bortfalder i de tilfælde, hvor køretøjerne anvendes til rent landbrugsmæssig eller industriel brug?«

24 Ved skrivelse indleveret til Domstolens Justitskontor den 18. april 2017 har Irland i medfør af artikel 16, stk. 3, i statutten for Den Europæiske Unions Domstol anmodet om, at Domstolen sættes som stor afdeling.

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første og det andet spørgsmål

25 Den forelæggende ret ønsker med det første og det andet spørgsmål, der skal behandles samlet, nærmere bestemt oplyst, om første direktivs artikel 3, stk. 1, skal fortolkes således, at begrebet »[færdsel med] køretøjer« som omhandlet i denne bestemmelse omfatter en situation, hvor en traktor, der står stille på en jordvej på en landbrugsejendom, og som har motoren tændt med henblik på at aktivere pumpen til en ukrudtsmiddelsprøjte, der er tilkoblet denne traktor, bliver revet med af et

jordskred, der opstår som følge af en kombination af flere faktorer, herunder traktorens vægt, motorens og pumpens vibrationer og kraftig regn, hvilket medfører, at en person, der arbejder på denne ejendom, afgår ved døden.

26 Disse spørgsmål hviler på en forudsætning om, at den forsikringsaftale, der er nævnt i denne doms præmis 12, og som blev indgået af Nair Morais da Silva Pinto vedrørende den omhandlede traktor, kun omfatter det erstatningsansvar, der er forbundet med traktorens kørsel. På grundlag af denne forudsætning er den forelæggende ret i tvivl om, hvorvidt den situation, der er beskrevet i foranstående præmis, kan betegnes som en ulykke, der er forbundet med færdsel med det omhandlede køretøj som omhandlet i første direktivs artikel 3, stk. 1.

27 Efter denne præcisering bemærkes, at i overensstemmelse med første direktivs artikel 3, stk. 1, træffer hver medlemsstat med forbehold af dette direktivs artikel 4 alle formålstjenlige foranstaltninger for at sikre, at erstatningsansvaret for køretøjer, der er hjemmehørende i det pågældende land, er dækket af en forsikring.

28 Det bemærkes indledningsvis, at en landbrugstraktor som den i hovedsagen omhandlede henhører under begrebet »køretøj« som omhandlet i nævnte direktivs artikel 1, nr. 1), idet der er tale om, et »motordrevet køretøj, der er bestemt til trafik til lands, og som ikke kører på skinner, såvel som påhængskøretøjer, selv om de ikke er tilkoblede«.

29 Det skal i denne henseende bemærkes, at denne definition er uafhængig af den brug, der gøres eller kan gøres af det pågældende køretøj. Den omstændighed, at en traktor under visse omstændigheder kan anvendes som landbrugsmaskine, er følgelig uden betydning for konstateringen af, at et sådant køretøj er omfattet af begrebet »køretøj« i første direktivs artikel 1, nr. 1) (dom af 4.9.2014, Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, præmis 38).

30 Desuden fremgår det af de sagsakter, der er indgivet til Domstolen, at den omhandlede traktor er hjemmehørende i en medlemsstat, og at den ikke er omfattet af en undtagelse vedtaget i henhold til dette direktivs artikel 4.

31 Hvad angår begrebet »[færdsel med] køretøjer« som omhandlet i dette direktivs artikel 3, stk. 1, bemærkes, at dette begrebs rækkevidde ikke kan overlades til hver enkelt medlemsstats vurdering, men udgør et selvstændigt begreb i EU-retten, der bl.a. skal fortolkes under hensyntagen til denne bestemmelses kontekst og de formål, der forfølges med den ordning, som bestemmelsen er en del af (jf. i denne retning dom af 4.9.2014, Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, præmis 41 og 42).

32 I denne henseende udgør første direktiv en del af en række direktiver, som gradvist har præciseret medlemsstaternes forpligtelser på området for ansvarsforsikring for køretøjer. Det fremgår af betragtningerne til dette direktiv og til Rådets andet direktiv 84/5/EØF af 30. december 1983 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om ansvarsforsikring for motorkøretøjer (EFT 1984, L 8, s. 17), at disse direktiver dels har til formål at sikre den frie bevægelighed både for køretøjer, der er hjemmehørende på Unionens område, og for personer, som kører i dem, dels har til formål at sikre personer, der lider skade ved ulykker forvoldt af disse køretøjer, en ensartet behandling, uanset hvor i Unionen ulykken finder sted (jf. i denne retning dom af 9.6.2011, Ambrósio Lavrador og Olival Ferreira Bonifácio, C-409/09, EU:C:2011:371, præmis 23, af 23.10.2012, Marques Almeida, C-300/10, EU:C:2012:656, præmis 26, og af 4.9.2014, Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, præmis 50).

33 Endvidere følger det af udviklingen af EU-lovgivningen vedrørende lovpligtig ansvarsforsikring, at dette formål om beskyttelse af ofrene for ulykker forvoldt af motorkøretøjer konstant er blevet forfulgt og forstærket af EU-lovgiver (jf. i denne retning dom af 4.9.2014, Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, præmis 52-55).

34 Domstolen har i denne sammenhæng nærmere bestemt fastslået, at første direktivs artikel 3, stk. 1, skal fortolkes således, at begrebet »[færdsel med] køretøjer« i denne bestemmelse ikke er begrænset til situationer med færdsel på veje, dvs. færdsel på offentlige veje, men at enhver anvendelse af et køretøj, der er i overensstemmelse med dette køretøjs almindelige brug, er omfattet af dette begreb (jf. i denne retning dom af 4.9.2014, Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, præmis 59).

35 Det følger af ovenstående betragtninger for det første, at rækkevidden af begrebet »[færdsel med] køretøjer« ikke afhænger af egenskaberne ved det terræn, hvorpå motorkøretøjet anvendes.

36 Der er i øvrigt ingen bestemmelse i direktiverne om lovpligtig ansvarsforsikring, der begrænser udstrækningen af forsikringsforpligtelsen og af den beskyttelse, som denne forpligtelse giver ofrene for de ulykker, som motorkøretøjer forvolder, til tilfælde, hvor sådanne køretøjer anvendes på visse terræner eller veje.

37 Det skal for det andet påpeges, at de motorkøretøjer, der er omhandlet i første direktivs artikel 1, nr. 1), uafhængigt af deres betegnelse almindeligvis anvendes som transportmiddel.

38 Det følger heraf, at begrebet »[færdsel med] køretøjer« som omhandlet i dette direktivs artikel 3, stk. 1, omfatter enhver anvendelse af et køretøj som transportmiddel.

39 I denne henseende bemærkes, at den omstændighed, at køretøjet, der var involveret i ulykken, stod stille på tidspunktet for ulykkens indtræden, ikke i sig selv udelukker, at anvendelsen af dette køretøj på det pågældende tidspunkt kan være omfattet af dets funktion som transportmiddel og dermed af begrebet »[færdsel med] køretøjer« som omhandlet i første direktivs artikel 3, stk. 1. Desuden er spørgsmålet om, hvorvidt motoren var tændt på tidspunktet for ulykkens indtræden, ikke afgørende i denne forbindelse.

40 Efter denne præcisering skal det for så vidt angår køretøjer, der som den omhandlede traktor ud over deres almindelig brug som transportmiddel ligeledes under visse omstændigheder kan anvendes som arbejdsmaskiner, afgøres, om denne traktor i forbindelse med ulykken blev anvendt hovedsagelig som transportmiddel, i hvilket tilfælde anvendelsen vil kunne henhøre under begrebet »[færdsel med] køretøjer« som omhandlet i første direktivs artikel 3, stk. 1, eller blev anvendt som arbejdsmaskine, i hvilket tilfælde den omhandlede anvendelse ikke er omfattet af dette begreb.

41 I det foreliggende tilfælde fremgår det af de oplysninger, som den forelæggende ret har fremlagt, at da ulykken indtraf, blev den omhandlede traktor anvendt som generator for den drivkraft, der var nødvendig for at aktivere pumpen til ukrudtsmiddelsprøjten, der var tilkoblet traktoren med henblik på spredning af dette ukrudtsmiddel på en landbrugsejendoms vinstokke. Med forbehold af de undersøgelser, som det tilkommer den forelæggende ret at foretage, synes en sådan anvendelse således hovedsagelig at knytte sig til denne traktors funktion som arbejdsmaskine og ikke som transportmiddel, hvorfor denne anvendelse ikke henhører under begrebet »[færdsel med] køretøjer« som omhandlet i første direktivs artikel 3, stk. 1.

42 Under hensyn til ovenstående betragtninger skal det første og det andet spørgsmål besvares med, at første direktivs artikel 3, stk. 1, skal fortolkes således, at begrebet »[færdsel med] køretøjer« som omhandlet i denne bestemmelse ikke omfatter en situation, hvor en landbrugstraktor er involveret i en ulykke, når dens vigtigste funktion på tidspunktet for ulykkens indtræden ikke var at tjene som transportmiddel, men bestod i som arbejdsmaskine at generere den drivkraft, der var nødvendig for at aktivere pumpen på en ukrudtsmiddelsprøjte.

Det tredje spørgsmål

43 Med det tredje spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, om første direktivs artikel 3, stk. 1, skal fortolkes således, at den er til hinder for en national lovgivning såsom artikel 4, stk. 4, i lovdekret nr. 291/2007, som foreskriver, at pligten til at tegne ansvarsforsikring ikke gælder, når køretøjerne anvendes »til rent landbrugsmæssig eller industriel brug«.

44 Det bemærkes i denne henseende, at der ifølge Domstolens faste praksis er en formodning for, at de spørgsmål om EU-rettens fortolkning, som den nationale ret har forelagt på baggrund af de retlige og faktiske omstændigheder, som den har ansvaret for at fastlægge – og hvis rigtighed det ikke tilkommer Domstolen at efterprøve – er relevante. Domstolen kan kun afvise at træffe afgørelse om en anmodning om præjudiciel afgørelse fra en national ret, såfremt det klart fremgår, at den ønskede fortolkning af EU-retten savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand, når problemet er af hypotetisk karakter, eller når Domstolen ikke råder over de faktiske og retlige oplysninger, der er nødvendige for, at den kan foretage en saglig korrekt besvarelse af de forelagte spørgsmål (dom af 20.7.2017, Piscarreta Ricardo, C-416/16, EU:C:2017:574, præmis 56 og den deri nævnte retspraksis).

45 I det foreliggende tilfælde fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at den ulykke, der forårsagede Maria Alves' død, indtraf den 18. marts 2006, dvs. mere end et år inden vedtagelsen af lovdekret nr. 291/2007.

46 Det fremgår imidlertid ikke af de sagsakter, der er forelagt for Domstolen, at dette lovdekret skulle have tilbagevirkende kraft, eller at reglen i dettes artikel 4, stk. 4, af nogen anden grund skulle finde anvendelse i hovedsagen. Den forelæggende ret har således ikke givet nogen forklaring på, hvorfor den mener, at en besvarelse af det tredje præjudicielle spørgsmål i denne sammenhæng er nødvendig for, at den kan afgøre den tvist, som er indbragt for den.

47 Desuden fremgår det af den portugisiske regerings besvarelse af et spørgsmål fra Domstolen, at det ikke var lovdekret nr. 291/2007, men lovdekret nr. 522/85 – Seguro Obrigatório de Responsabilidade Civil Automóvel (lovdekret nr. 522/85 om lovpligtig ansvarsforsikring for motorkøretøjer) af 31. december 1985 med senere ændringer, der fandt anvendelse ratione temporis på de faktiske omstændigheder i hovedsagen.

48 På denne baggrund er det åbenbart, at det tredje spørgsmål er af hypotetisk karakter og derfor skal afvises.

Sagsomkostninger

49 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Store Afdeling) for ret:

Artikel 3, stk. 1, i Rådets direktiv 72/166/EØF af 24. april 1972 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om ansvarsforsikring for motorkøretøjer og kontrollen med forsikringspligtens overholdelse skal fortolkes således, at begrebet »[færdsel med] køretøjer« som omhandlet i denne bestemmelse ikke omfatter en situation, hvor en landbrugstraktor er involveret i en ulykke, når dens vigtigste funktion på tidspunktet for ulykkens indtræden ikke var at tjene som transportmiddel, men bestod i som arbejdsmaskine at generere den drivkraft, der var nødvendig for at aktivere pumpen på en ukrudtsmiddelsprøjte.

Underskrifter